

עין משפט
גד מצוה

כו א מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הלכה ט סמג לאון קי טוש"ע אה"ע סימן ה סעיף י:
כז ב מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ז:
כח ג מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ה:
כט ד מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ז:
ע ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

תום' חד מקמאי

נקב (למעלה) [למטה] מעטרה שבנגדו למעלה מעטרה סבר ר' חייא לאכשורי. א"ל ר' אבא הכי אמר ריב"ל עטרה כל שהוא נשכבת: הא תהנן אם נשתייר מעטרה כחוט (בשר) [העטרה כשר] אמר עלה בגמ' יתיב רבינא וקא מבעיא ליה מלא החוט שאמרו ע"פ כולה או ע"פ רובה. א"ל רבה תוספאה מלא החוט ע"פ רובה וכלפי ראשה אמר מר זוטרא משמיה דרבינא הלכתא בין כקולמוס בין כמרוב כשר מיהא קא מיבעיא ליה למטה מעטרה או למעלה מעטרה פשיטא דלמעלה מעטרה דאי למטה מעטרה אפילו נכרת. הווא עובדא דהוה בפומבדיתא דאסתתם גובתא ושכבת זרע ואפיק במקום קטנים סבר רב ביבי בר אבוי לאכשורי אמר רב פפי

עה:

ואמר רבינו תם דיש לחלק בין ניטלה הציצה לפגיעה דכשניטלה לגמרי מוליד מידי דהוה אינטול הטחול (חולין דף נה.) דכשרה וניקב בסוממיה טריפה והא דלמר לקמן בין שנכרתו ציצים בין חוטי ציצים היינו דוקא שניהן אצל נכרת אחת מן הציצים כשר ואף אם תמני לומר דר' ישמעאל לפלוגי אתנא קמא אחי

הלכתא כותמיה כיון ששמע מפיי חכמים נכרס ציצנה דהוה סמכא כדלמר בהחולץ (לעיל מז:). ממתני' דכרמא הדר ציה וצירושלמי נמי משמע דהלכה דכשר אצל משמע דאין מוליד דא"ר זירא שמעמי שהלכה כרבי ישמעאל ואמר נמי שמואל התם אם יצא לפני בעל ציצה אחת אני מכשירו א"ר יודן בר חנינא ובלבד שלימין אר"י שיש לפרש בתייר גווני כלומר דוקא שנטלה האחת והאחת שלימה כשר אצל נפוצה אפילו אחת גרע טפי כדפי' אצל יותר נראה לר"י לפרש שהם שתי תציות ובלבד בשל ימין וחומרא גדולה וטוב להזהיר לרופאים לתתן של שמאל אם אפשר ומסיים דעודנא הוה קמיה דרבי אחי א"ל אין כתיי את שרי ליה אלא הו ידעה דלא מוליד משמע דלכולהו הלכה כרבי ישמעאל דמכשר ומשמע התם מתוך המסקנא דאיידי צדי **אדם: נִיקָב** **לְמַטָּה** **מִן** **הָעֵטְרָה** **שֶׁבִּנְגְדוֹ** **לְמַעֲלָה** **מִן** **הָעֵטְרָה**. ואר"י דעל גז גיד העטרה מארכת ובתחתונו של גיד הולכת ומתקצרת לראש הגויה וקאמר ניקב למטה מן העטרה בעליונו של גיד והנקב מפולש והי בתחתונו של גיד למעלה מן העטרה לפי שמתקצרת שם וקאמר סבר רבי חייא לאכשורי כיון דמלך אחד דהיינו בעליונו הוי למטה מעטרה ומסיק דעטרה כל שהוא מעכבת ופסול כיון שמלך אחד הוה למעלה מן העטרה וגרסא דנקב מפולש צעינן דאין לומר אפילו לא ניקב אלא עד חלל הגיד ואפילו למטה מעטרה פסול כיון שאם היה נקב מעצר אל עבר היה נצד אחד למעלה מעטרה דהא מכשרינן בסמוך קקולמוס וכמרוז וכיון דאפי' נחתך לגמרי כשר כל שכן ניקב: ממואלאי

כמרוז פסולה האי שליט בה אוירא והאי לא שליט בה אוירא ובה חסדא אמר כמרוז כשרה כקולמוס פסולה האי גריד והאי לא גריד אמר רבא כוותיה דרב הונא מסתברא האי לא שליט בה אוירא והאי שליט בה אוירא אי משום גרידותא מידי דהוה אברזא דחביתא אמר ליה רבינא למרימר הכי אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא הלכתא בין כקולמוס בין כמרוז כשרה מיהו מיבעיא ליה למטה מעטרה או למעלה פשיטא דלמעלה מעטרה דאי ס"ד למטה מעטרה אפילו נכרת הגיד נמי ורבינא לשבושי למרימר הוא דבעי ההוא עובדא דהוה במתא מחסיא שפיייה מר בר רב אשי כקולמוס ואכשריה ההוא עובדא דהוה בפומבדיתא איסתתים גובתא דשכבת זרע ואפיק במקום קמנים סבר רב ביבי בר אביי לאכשורי אמר רב פפי משום ⁽⁶⁾ דאתו ממולאי

זרע ממעי אשה ומוציאו ואין נקלט. נרזא דחצינא שאין שיפוע ראשו נוגע בדופני החצית שצפנים: ואפילו נכרס נמי. כל הגיד דהא תנן אם נשתייר מעטרה מלא החוט כשר אע"פ שנחתך כל שמעטרה ולמטה: לשבוצי למרימר. לדע אם מחודד הוא להשיב על שאלתו: **ההוא עוצדא**. דהוה כמרוז: שפיייה. חתך הכשר מכל זר ונטל דופני מרוז ועשאו כקולמוס ואכשריה כרב הונא: **גובתא**. קנה. נקב שראוי להוציא צו זרע נסתם והיה מוציא קרי דרך מי רגלים דמניא צבכורות (דף מד:). שני נקבים יש בחדם אחד מוציא שתי ואחד מוציא שכבת זרע וציניהן כקליפת השום: קעניס. מי רגלים: **לאכשורי**. שהרי אין כאן לא פצוע ולא דך ולא כרות:

הערל פרק שמיני יבמות

וחרזיה סילוא צציאים. נקצו קון צציאי. לשון מחרחות של דגים ^(ב"מ דף כא.): **ונפק מיניה**. שכבת זרע: **כחוט דמוגלא**. כמין ליחה ואפי' הכי אוליד בתר הכי: **מאין הס**. זמנה אשמו: **צדי שמיס**. ע"י רעמים וברר או ממעי אמו: אי הוה כתיב הפצוע הוי

משמע הפצוע מעיקרו כגון ממעי אמו: **צנולן**. ציצים וגיד וחוטו ציצים שהציצים תלוין בהן בתוך הכיס: **מדלא מנה ציה דורות שמע מינה**. מדלא כתיבא ציה עד דור שלישי או עשירי כמו שנלמר בממוזר ועמומי ומואבי ומזרגי ^{(ש"מ משום} דלאו צר אולודי הוה: **אימא משפטיה**. ששופכים רוק: **כרות שפכה** ^(ט). ופיו אינו שופך אלא זורק למרחוק: **מי כתיב כרות צשפור**. ממקום הרגיל לשפוך קודם לכן: **שופר**. שותת: **אידי ואידי**. קודם כריתה ולאחר כריתה: **ניקב למטה מעטרה**. צסוף הגיד כלפי קרקע והולך הנקב באלכסון ויוצא כנגדו למעלה מן העטרה כלפי הגוף: **לאכשורי**. הואיל ואין שני ראשי הנקב למעלה מעטרה דכל למטה מעטרה כשר בעלמא הוה דקמתי מתניתין' אם נשתייר מן העטרה מלא החוט כשר. עטרה שזרה גבוה המקפת סביבות הגיד: **כל שהוא**. כיון שהנקב עובר דרך על פני כל העטרה אפי' נקב כל שהוא מעכבת מולדתו ופסול: **ואם נשתייר מעטרה נו'**. מתני' היא

(לעיל דף ע.) ואכריתה קאי (א) (ט) (פירש אכרות שפכה ולא אפצוע דכא): **וכלפי ראשה**. לזר גופו נשתייר מלא השער על פני רוב הקיפה אצל אם נחתכה כלפי הגוף ונשתייר מלא החוט מן העטרה על פני היקף כל הגיד צדדה כלפי קרקע פסול: **קקולמוס**. כחיתוך קולמוס שמחתכין את חודו באלכסון לכתוב צה: **כמרוז**. שנחתק כסילון ויש לו דפנות מצ' כדדים והחקק באלמנע כמין לנור: **כמרוז שליט צה אוירא**. הרוח נכנס לתוך הדפנות ומתקרר הגיד לתוכו ואין הזרע מתבשל: **קקולמוס לא שליט אוירא**. בתוך הגיד ומתבשל הזרע בחימוס כהלכתו: **האי גריד**. כמרוז גריד שכבת זרע מן הגוף צשעת תשמיש ומזריע שהרי לא נחסר הגיד מעוציו ונוגע בצדי הרחם ומתחמם ומוציא ויורה כחך: **והאי לא גריד**. כקולמוס ע"י שנחסר עוציו ואינו נוגע בכותלי הרחם אין מתחמם כל כך ואין נמשך מתוך הגוף בקילוח אלא שותת: **מידי דהוה אברזא דחצינא**. שקצר ודק מלפניו ואינו נוגע בכותלי נקב החצית צפניו וכשהוא תוחצו וצא עד עציו נוגע כך אע"ג שאין ראש הגיד נוגע מפניו מתחמם הוה מחמת נגיעת אחריו. אית דלמרי קקולמוס גריד שכבת

זרע ממעי אשה ומוציאו ואין נקלט. נרזא דחצינא שאין שיפוע ראשו נוגע בדופני החצית שצפנים: ואפילו נכרס נמי. כל הגיד דהא תנן אם נשתייר מעטרה מלא החוט כשר אע"פ שנחתך כל שמעטרה ולמטה: לשבוצי למרימר. לדע אם מחודד הוא להשיב על שאלתו: **ההוא עוצדא**. דהוה כמרוז: שפיייה. חתך הכשר מכל זר ונטל דופני מרוז ועשאו כקולמוס ואכשריה כרב הונא: **גובתא**. קנה. נקב שראוי להוציא צו זרע נסתם והיה מוציא קרי דרך מי רגלים דמניא צבכורות (דף מד:). שני נקבים יש בחדם אחד מוציא שתי ואחד מוציא שכבת זרע וציניהן כקליפת השום: קעניס. מי רגלים: **לאכשורי**. שהרי אין כאן לא פצוע ולא דך ולא כרות:

^[ממולאי]

מסורת הש"ס

(א) [י"ז פלעי פי' פלעי צדי שמים אצל פלוע כמו פרוע כדכתיב כי פרעה אהרן והוא דבר שנעשה צדי אדם ערוך ערך פלע בשם רבינו חננאל] (ב) ג' יעב"ץ רבה, (ג) [דברים כג, ד] [לעיל ע,]. (ד) גמ"ס אין זה,

תורה אור השלם

1. לא יבא פצוע דכא וברור שפכה בקהל י? דברים כג ב
2. לא יבא ממזר בקהל י? גם דור עשירי לא יבא לו בקהל י? דברים כג ג

הגהות הב"ח

(א) גמ' משום דאתיתו ממולוי: (ב) רש"י ד"ה כרות שפכה בתיב ופיו: (ג) ד"ה ואם נשתייר וכו' קאי (פי' אכרות וכו' דכא) מא"מ. וי"צ בפי"א אינו ואם תלמוד הניחו לפרש דברי רש"י:

הגהות הגר"א

[א] גמ' רובה. י"ב גי' הרא"ש כולה. (ועמ"ש רבינו צה"ע סי' ה' סק"י):